

Det er jo sådan set det, forslaget her går ud på, nemlig at fjerne nogle tilskud og så til gengæld anvende de tilskud til generelt at lette omkostningerne for det pågældende erhverv. Det er det, vi gør her. Det er jo så glimrende præsenteret af flere af ordførerne. Specielt hr. Uno Larsen gjorde meget ud af beskrive forslaget og dets præcise indhold. Det skal jeg ikke gentage; det kan jeg ikke gøre bedre.

Jeg er glad for den opbakning, der er til forslaget, og jeg glæder mig til det udvalgsarbejde, der nu kan gå i gang.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 17:

Forslag til folketingsbeslutning om ret til praktisk hjælp m.v. for personer mellem 18 og 65 år.

Af Villy Søvnald (SF) m.fl.
(Fremsat 22/10 2003).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Henriette Kjær):

Forslagsstillerne opfordrer med dette forslag regeringen til at sikre samspillet mellem servicelovens §§ 71-78, servicelovens § 84 samt pensionslovens bestemmelser om bistands- og plejetil-læg, sådan at personer mellem 18 og 65 år efter behov får hjælp til praktiske formål, pleje, overvågning, ledsagelse samt vedligeholdelse af fysiske færdigheder.

Indledningsvis vil jeg gerne slå fast, at regeringen er helt enig med forslagsstillerne i ønsket

om, at de mennesker, der har brug for personlig hjælp og pleje, praktisk bistand til udførelse af nødvendige opgaver i hjemmet samt ledsagelse og vedligeholdelse af fysiske færdigheder, skal sikres, at de rent faktisk også får den hjælp, de har behov for. Det fremgår allerede af den eksisterende lovgivning og intentionerne, der ligger bag.

Kl. 16.55

Regeringen ønsker en offentlig sektor, som fokuserer på borgernes ønsker og forventninger om løsninger, der tilgodeser den enkeltes behov. Tiden er løbet fra den opfattelse, at det offentlige bedst ved, hvad borgerne har brug for. Menneskers behov er forskellige. Fordi to mennesker har det samme handicap, har de ikke nødvendigvis samme behov for støtte. Der kan være store forskelle på, hvordan forskellige personer er påvirket af deres handicap, og hvordan de finder ud af at leve med deres funktionsnedsættelse.

Ligebehandling af handicappede opnår man ved, at man individuelt vurderer, hvad der skal til for at sikre dem lige muligheder. Der er brug for god rådgivning og vejledning om de muligheder, der findes. De offentlige myndigheder skal blive bedre til at tænke på, hvilken støtte handicappede har brug for til at klare hverdagen på deres egne præmisser.

Forslagsstillerne peger på, at der med de mange forskellige handicapkompenserende bestemmelser i henholdsvis serviceloven og i pensionsloven er behov for at få præciseret, at alle behov skal kunne imødekommes gerne med individuelle variationsmuligheder og uanset type eller omfang.

Regeringen mener, at der allerede nu inden for de handicapkompenserende bestemmelser, som er omfattet af forslagsstillerens forslag, er mulighed for at tilrettelægge en helhedsorienteret indsats. Det er muligt at kombinere pengeydelse med naturalieydelse og muligt for kommunen at tage vidtgående hensyn til borgerens ønsker, når den konkrete udmåling af hjælpen foretages. Med den måde vores ydelsessystem er bygget op på, mener regeringen generelt ikke, at der mangler mulighed for at tilrettelægge hjælpen, så borgeren får den støtte, han eller hun har behov for.

Regeringen anerkender således ikke de præmisser, der ligger i forslaget, og vi kan derfor ikke støtte det.

Som led i pensionsreformen er der udviklet en ny metode for god sagsbehandling ved vur-

deringen af nedsat funktionsevne, også kaldet funktionsevnetestmetoden. Metoden skal sikre, at der bliver lavet en samlet vurdering af de behov og muligheder, den enkelte handicappede har for at klare sig i dagligdagen.

Funktionsevnetestmetoden består af en række redskaber, og et af redskaberne er en oversigt over de forskellige ydelsesmuligheder i lovgivningen også på tværs af sektorer. Denne oversigt, som i øvrigt kaldes en lokal ydelsesoversigt, kan være et væsentligt element i forbindelse med vurderingen af en koordineret indsats.

Funktionsevnetestmetoden er obligatorisk ved tildeling af merudgiftsydelsen efter servicelovens § 84, men kan anvendes ved alle afgørelser, hvor en vurdering af funktionsevnen indgår. Metodens anvendelse og virkning vil blive evalueret løbende.

Regeringen er overbevist om, at anvendelsen af den metode vil være et godt redskab for kommunerne og amtskommunerne til for det første at sikre en koordineret indsats og dernæst til at kunne tilrettelægge hjælpen, så borgeren får den støtte, han eller hun har behov for.

Regeringen mener derfor, at lovgivningen lever op til sit formål, og kan derfor ikke støtte beslutningsforslaget.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Jeg vil godt opfordre ministeren til at følge statsministerens opfordring til at kigge ud ad vinduet, ikke helt bogstaveligt lige nu, men at lytte til, hvad det egentlig er, folk, der har behov for hjælp, siger.

Det kan godt være, regeringen mener, at lovgivningen *skulle* give den mulighed for hjælp, men når man snakker med de mange mennesker, der har behov for hjælpen, og det personale, der skulle give dem hjælpen, så støder de netop ind i de mange systembarrierer og paragrafer osv., som gør, at der er behov for det forslag, SF har fremsat, og som gør, at der er behov for hele den debat, mange af os har forsøgt at rejse flere gange, om, at man skal lade borgerne få den hjælp, de har behov for, og tage udgangspunkt i, at borgeren og hjælperen selv kan aftale, hvad det er, der skal udføres, i stedet for at det hele skal gøres op i et minuttyranni, som er accepteret med regeringens ældrepakke.

Så vil ministeren prøve at lytte til det, der kommer ude fra virkeligheden?

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Jeg forstår heller ikke helt ministerens afvisning. Jeg synes netop, ministeren startede så venligt, at jeg blev så glad fra start over, at man var enig i hensigten.

Lad os prøve at tage et par af de konkrete eksempler: Hjemmehjælp kan bevilges, men kun i hjemmet i sagens natur. Ledsageordninger kan bevilges, men kun uden for hjemmet i sagens natur. Hjelpeordningen kan kun ydes til folk, der er i stand til selv at administrere hjelpeordningen som arbejdsgivere.

Kl. 17.00

Det, vi beder om her efter en samtale med mange af handicaporganisationerne, er, at man er villig til at bryde de meget stive regler op, der gør, at et menneske skal have hjælp af mange forskellige personer til mange forskellige funktioner.

Jeg kan godt forstå, at ministeren har en interesse i at styre det her økonomisk, så det ikke bare bliver et tagselvord. Det er heller ikke det, der er forslaget. Forslaget er, at man bryder de her stive regler op og sammenvejet tager stilling til, hvad det er, en person har brug for hjælp til, og så putter det ind under én bestemmelse i stedet for at have som i øjeblikket syv forskellige paragraffer.

Derfor forstår jeg slet ikke, at ministeren er så tonedøv – undskyld udtrykket – over for ønsket om at afskaffe de meget stive regler.

(Kort bemærkning).

Socialministeren (Henriette Kjær):

Det er sådan set svar til både fru Line Barfod og til hr. Villy Søvndal.

Jeg håber, vi er enige om, at reglerne er gode nok. Man kan så se nogle barrierer i forhold til, at sagsbehandlerne er for dårlige til at udnytte de forskellige regler, altså at der måske er, som fru Line Barfod sagde, nogle systembarrierer. Dem tror jeg ikke vi får afhjulpet ved at gøre det, som SF foreslår.

De eksempler, hr. Villy Søvndal kom med, synes jeg i virkeligheden er meget dårlige, for hjemmehjælp, ja, det er i hjemmet; det er jo også dér, man har behovet for hjælp til de praktiske gøremål. Ledsageordningen, ja, det er jo netop ud af huset, når man har behov for at komme ud og opleve nogle ting eller skal deltage i noget.

Vedrørende § 77-ordningen, som kun er for folk, der selv kan administrere den, er det rigtigt, at det kan der være nogle problemer med,

men omvendt sikrer vi os jo også, at folk, der ikke er i stand til at administrere den, ikke kommer ind under ordningen, hvor de kunne blive udnyttet eller andet. Det kræver altså, at man mentalt er i stand til at administrere den, og det kan jeg ikke se noget forkert i. Jeg kan ikke forstå, hvordan det her forslag skulle ændre på det faktum, at det er sådan.

Det, jeg synes, SF lægger op til, er en sammenskrivning, sådan at de her paragraffer skal kunne spille bedre sammen. Derfor har jeg lidt svært ved at se konkret, hvad det er, hr. Villy Søvndal og SF ønsker at opnå med forslaget.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Forslaget er affødt af et ønske om at se det enkelte menneske i centrum, altså i stedet for som nu at sige, at vi beder et menneske om at sammenstykke hjælpen afhængigt af, hvad lovgiverne har lavet af regler, der løbende bliver udbygget, og som på et tidspunkt når et punkt, hvor stive regler bliver uhensigtsmæssige.

Derfor synes jeg, det var ærgerligt, at socialministeren fik formuleret sig så skarpt, som tilfældet var. Jeg vil derfor godt spørge sådan forsonligt: Hvis det nu viser sig, det billede, der er tegnet her i beslutningsforslaget, som er blevet til i et tæt samarbejde med forskellige handicaporganisationer, er rigtigt, og hvis høringssvarene undervejs under udvalgsarbejdet bekræfter, at der er de her problemer med at få det til at hænge sammen, vil ministeren så virkelig være så stivnakket, at hun vil sige: Fordi det her var et forslag fra SF, vil jeg afvise det? Det kan jeg dårlig forestille mig.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Nu er den seneste valgkamp selvfølgelig længe siden; det er efterhånden 2 år siden, stort set samtlige partier og også de nuværende regeringspartier var ude at sige til vælgerne, at man skulle af med minuttyranniet, man skulle af med det her med, at det var mange forskellige personer, der gik ud og ind af folks hjem, og at det var vigtigt, at de, der havde behov for hjælp, selv kunne aftale med dem, der skulle hjælpe dem, hvordan hjælpen skulle gives, og hvad der skulle gøres hvornår.

Det er da rigtigt, som ministeren siger, at det er systembarrierer, vi er oppe imod. Men hvad er det så, vi gør for at fjerne nogle af de systembarrierer? Hvad er det, ministeren vil gøre for at

sikre, at folk kan få en samlet vurdering af, hvad de har behov for af hjælp, og få den hjælp og gerne med ikke mange forskellige personer, men kun ganske få personer og måske endda kun én person til at give den fornødne hjælp? Og hvad vil ministeren gøre for, at det hele ikke skal gøres op i minutter, men at man kan få en samlet vurdering og selv kan være med til at bestemme, hvornår man har lyst til at købe ind, hvornår man har lyst til at få støvsuget osv.?

Kl. 17.05

(Kort bemærkning).

Socialministeren (Henriette Kjær):

Jeg er da fuldstændig enig med hr. Villy Søvndal i, at stive regler er uhensigtsmæssige, men vi bliver jo nødt til at have et regelsæt, og uanset om det bliver samlet i et lovkompleks eller andet, så vil de jo stadig væk være stive, hvis man er af den opfattelse, at der er noget, man godt kunne tænke sig, som man ikke kan få. Derfor mener jeg, at selv om reglerne er samlet i forskellige paragraffer og også i to forskellige love, så går øvelsen ud på, at man får et bedre tværfagligt samarbejde i kommuner og amter, hvor man har med det her at gøre.

Det var derfor, jeg også nævnte i min svartale, at jeg er glad for, at funktionsevnetmetoden vinder indpas, og det er faktisk et af de fremskridt, jeg mener vi har gjort, at man skal se på mennesket i det helhed og så prøve at lave en ydelsesprofil i forhold til: Hvad har denne her person brug for? Det er en af de veje, jeg tror vi skal gå for at få løst det her problem med de stive regler og med, at mennesket ikke kommer i centrum.

Hans Andersen (V):

Med dette forslag ønsker SF at sikre samspillet mellem servicelovens §§ 71-78 og 84 samt pensionslovens bestemmelser om bistands- og plejetillæg, så personer mellem 18 og 65 år efter behov får hjælp til praktiske formål: pleje, overvågning, ledsagelse samt vedligeholdelse af fysiske færdigheder.

I bemærkningerne anfører forslagsstillerne derudover, at Folketinget bør præcisere eventuelt gennem en lovændring, at den enkelte borger har krav på hjælp i fornødent omfang.

Venstre er enig i, at det er vigtigt, at det enkelte menneske med behov for hjælp også får den hjælp, det har behov for, og ikke bliver klemmt i systemet; samfundet har et særligt ansvar over for mennesker med behov for støtte. Men i dette

tilfælde har jeg svært ved at forstå problematikken.

Efter den gældende lovgivning og intentionerne, der ligger bag, skal det allerede i dag sikres, at mennesker med behov for støtte rent faktisk også får den hjælp, de har behov for. Den enkelte kommune har pligt til at tilbyde personlig hjælp og pleje samt hjælp og støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet.

De paragraffer, der er nævnt i SF's forslag, rummer alle muligheder og pålægger den enkelte kommune at sørge for netop den hjælp, den enkelte har behov for efter en nøje, individuel vurdering, hvad enten det er som personlig hjælp, penge eller naturalier.

Støtten tildeles i dag på baggrund af en individuel vurdering, og mennesker med vidt forskellige handicap, sygdomme og behov bliver derfor ikke sat i bås. Ikke to individer er ens, og den enkelte borger kan have indflydelse på, hvilken hjælp han eller hun skal tildeles. Kommunen skal behandle anmodninger om hjælp ved en konkret, individuel vurdering af behovet for hjælp til de opgaver, som modtageren ikke selv kan udføre.

Når det er sagt, er det muligt, at den enkelte kommune med udgangspunkt i eksempelvis funktionsevnetemetoden kan blive endnu bedre til at tilrettelægge den rigtige og nødvendige støtte for den enkelte borger. Venstre mener, at der ikke generelt mangler muligheder for at tilrettelægge hjælpen, så borgeren får den støtte, han eller hun har behov for.

Vi mener, at den nuværende lovgivning er tilstrækkelig, og vi kan derfor ikke støtte forslaget.

Karen J. Klint (S):

SF skriver i teksten til B 17:

»Det har aldrig været Folketingets mening, at behov af en bestemt type, i en bestemt gruppe eller af et bestemt omfang ikke skal kunne imødekommes. Ikke desto mindre er dette tilfældet, blandt andet fordi de enkelte bestemmelser oprindelig er indført på forskellige tidspunkter til imødekommelse af et netop afdækket behov af et nærmere bestemt omfang for en nærmere bestemt målgruppe.«

Jeg og Socialdemokraternes folketingsgruppe er meget enige i, at det ikke har været meningen med de forskellige love. Derfor er det udmærket, at Folketinget forhåbentlig kan blive enig om og også enig med regeringen om, at der skal ses på de problemer og de eksempler på uli-

ge behandling af borgerne, som bliver afdækket, og som rejses i B 17.

Det er så bare et spørgsmål, hvad konklusionen bliver, når vi har set på det, for den videre debat må så afdække, om der er behov for en ydeliggørelse af de forskellige paragraffer, om det kan klares med ekstra eller ny tekst til nogle af vejledningerne, eller om det er praksis alene, der skal rettes til.

Kl. 17.10

Formodentlig kunne der nås meget, hvis kommunerne lavede de rigtige handleplaner sammen med de pågældende personer, så det er personens hele liv, der gives støtte til og ikke kun til små dele, hvor man zipper rundt i folks liv.

Manglende behovsdækning og de store forskelle i fortolkningsspørgsmålene skyldes næppe ond vilje hos den enkelte sagsbehandler, men når økonomien strammes til, så falder kommunens fleksibilitet og positive fortolkninger, og så sker der lige så stille en restriktiv fortolkning, for det er der penge i. Retfærdigvis skal vi også sige, at det nok heller ikke er hele forklaringen, for ankepraksis har jo vist, at der er fortolkningstvivl.

For Socialdemokraterne er det også vigtigt at understrege her ved førstebehandlingen, at der også ud over den forskel, der er i det, også fremover skal være en respekt om det enkelte handicaptilbuds særkende, hvis man kan sige det sådan, og i koordinationens navn skal man ikke gå ind og samle det hele og f.eks. pille ved den del af ledsageordningen, som netop gives som et selvstændigt supplement til en ellers veltilrettelagt behandlings- og udviklingsplan netop for at give borgerne et pusterum, for det kan faktisk være hårdt arbejde at være under behandling og udvikling hele tiden, og borgerne kan jo godt have behov for et pusterum, det, vi nogle gange sådan lidt populært kalder den pædagogfri zone eller den pædagogfri time.

Så vil vi gerne være med til at se på de samspilsproblemer, der er, men vi vil ikke være med til at ødelægge hele særkendet, for selv om der ikke skal være en banegård i de private hjem, skal der måske netop håndplukkes nogle folk til nogle forskellige opgaver, sådan at borgerne også kan opleve, at der er forskel på, hvornår de er i behandling, og hvornår de har fritid.

Så lad os tale om under udvalgsarbejdet, hvad det er, der skal til, for at vi kan få en bedre praksis til gavn for borgerne og sådan, at der kan komme et resultat, som både borgerne og

handicaporganisationerne synes tilgodeser tingene bedre end i dag. Men vi vil ikke være med til at fjerne de frihedsgrader, som også er i nogle af ordningerne.

Det korte af det lange er, at vi går konstruktivt ind i udvalgsarbejdet, og vi ser gerne på det, men vi tror faktisk, meget kan klares ved en ændret praksis og uden paragrafændringer.

Pia Kristensen (DF):

Dansk Folkeparti er enig med SF i, at personer mellem 18 og 65 år, der har brug for personlig hjælp og pleje, praktisk bistand, ledsagelse samt vedligeholdelse af fysiske færdigheder, skal have den hjælp, de har behov for.

Behov er forskellige fra menneske til menneske, så det er individuelle vurderinger, der skal til, og det er kommunernes pligt at tage vidtgående hensyn til borgernes ønsker, når den konkrete udmåling af hjælpen skal foretages.

Lovgivningen er klar, for inden for de handicapkompenserende bestemmelser er der faktisk mulighed for at tilrettelægge en helhedsorienteret indsats, så man på den måde kan tage vidtgående hensyn til borgerens ønsker.

Vi mener ikke, det er lovgivningen, der er noget galt med, vi mener, at lovgivningen lever op til sit formål. Problemet ligger et andet sted, nemlig ude i kommunerne hos sagsbehandlerne. Mange brugere føler sig forkert behandlet af kommunerne, og årsagen er især, at kommunerne kører ordningerne forkert eller alt for forskelligt. Kommunerne mangler viden, og informationen fra de offentlige myndigheder til brugerne er alt for ringe.

Det er ikke noget, der er grebet ud af den blå luft. Jeg har faktisk forud for behandlingen af SF's forslag bedt en af mine bekendte, der er sagsbehandler, om at gennemgå forslaget. Hun var helt enig i, at nogle kommuner vælger at fortolke de gældende regler så smidigt som muligt, mens andre kommuner fortolker bestemmelserne meget snævert.

Et andet eksempel er § 84, der omhandler dækning af merudgifter: Til trods for at der er en tjekliste, en helt konkret liste, der beskriver, hvad man har ret til og krav på, så er der flere brugere, der ikke får dækket deres merudgifter, og vi taler om udgifter, som de har ret til at få dækket ifølge lovgivningen. Det kan skyldes forkerte udregninger, eller at mange sagsbehandlere ikke gør opmærksom på loven og hjælper med beregningen.

Det er selvfølgelig ikke tilfredsstillende, at det forholder sig således, og det skal der rettes op på.

Vi mener, at konklusionen må være, at der generelt er et stort behov for, at brugerne får mere information om, hvad de har krav på inden for diverse hjælpeordninger, og at de offentlige myndigheder lever op til intentionerne i service-loven. Det støtter vi i Dansk Folkeparti.

Men vi kan ikke støtte en lovændring, fordi vi mener, det er unødvendigt at ændre en lovgivning, der lever op til sit formål.

Kl. 17.15

Derimod vil Dansk Folkeparti spørge socialministeren, om regeringen har gjort sig nogle overvejelser over, hvordan man kan få de offentlige myndigheder til at leve op til intentionerne i lovgivningen. Vi mener selvfølgelig, at det er uholdbart for borgerne, at sagsbehandlere tolker loven efter forgodtbefindende. Så vi ser gerne, at der over for kommunerne præciseres, hvad der er deres ret og pligt.

Charlotte Dyremose (KF):

Også i Det Konservative Folkeparti er vi naturligvis meget enige med SF i de intentioner, der ligger i det beslutningsforslag, vi behandler her.

Det er klart, at for de mennesker, som har brug for hjælp i deres hjem eller uden for deres hjem, er det vigtigt, at de får deres behov dækket på en måde, så de kan fungere så normalt som overhovedet muligt.

Samtidig er det meget vigtigt for os i Det Konservative Folkeparti, at lige muligheder ikke altid kræver lige behandling, men at de netop ofte kræver forskellig behandling.

Derfor har vi også været glade for nogle af de initiativer, som er taget i regeringen, f.eks. nye muligheder for praktisk hjælp og personlig pleje, hvor man nu har fået mulighed for også at vælge private udbydere. Det er endnu et eksempel på den fleksibilitet, som vi meget gerne ser i den offentlige sektor og særligt over for de mennesker, der har behov for hjælp til meget personlige og intime ting.

Men ud over det må vi sige, at vi ikke finder, at det er nødvendigt med en lovændring, da vi mener, at lovgivningen på området, som det også er blevet fremført af andre ordførere, faktisk lever op til de formål.

Spørgsmålet er selvfølgelig, om den tværfaglige indsats og koordineringen i de enkelte kommuner kan blive bedre. Det mener vi der er set eksempler på i den seneste tid at den kan blive,

og vi håber selvfølgelig også på og opfordrer kommunerne til, at man bliver bedre til at følge de individuelle behov, der er for den enkelte bruger, og at man bliver bedre til at udnytte den lovgivning, som allerede eksisterer, og som vi altså mener er god nok.

Derfor støtter vi ikke forslaget.

Margrethe Vestager (RV):

Det er al ære værd, at SF bringer denne problemstilling op. Klar og gennemskuelig lovgivning er en styrke for folkestyret og for demokratiet. Ligesom vi jo for ganske nylig har førstebehandlet en samling af regler vedrørende de gamle førtidspensionsregler med henblik på et samlet overskueligt lovgrundlag, så er det klart, at det er væsentligt at have diskussionen, også for så vidt angår hjælp og praktisk hjælp.

Men man kan sige, at SF så at sige allerede nu med den behandling, vi har af beslutningsforslaget, har opnået sin hensigt. For som der står sidst i bemærkningerne til beslutningsforslaget: Det vil sige, at Folketinget bør præcisere, at den enkelte borger har krav på hjælp i fornødent omfang.

Så vidt jeg har hørt de ordførere, som allerede har haft ordet, er det lige præcis det, som er sket. Alle ordførere har tilsluttet sig den eksisterende lovgivnings intention, nemlig det at sikre, at den enkelte borger får den hjælp, som vedkommende har behov for, uanset om lovgivningen er klar og gennemskuelig eller det modsatte.

Det er sket i dag, og Det Radikale Venstre bakker naturligvis op om dette helt grundliggende i forhold til det at være borger i et samfund som det danske.

De fleste ordførere har afvist lovændringer, og jeg må indrømme, at jeg ikke har det fornødne overblik eller detailkendskab til, om det de facto er et problem eller ej. Det håber jeg vi kan få udredt endeligt i forbindelse med beslutningsforslagets behandling i udvalget.

Ikke desto mindre synes jeg faktisk som sagt, at SF allerede nu har fået gennemført det, som er den centrale pointe, nemlig at Folketinget præciserer, hvad den enkelte borger har krav på.

Dermed er også sagt, at socialministeren bør følge op også på de bemærkninger, som er faldet, for at sikre, at det, som er lovgivningens intention, og det, som klart er udtrykt herfra, også er virkelighed for landets borgere rundt omkring i de enkelte socialforvaltninger. Det kan ske gennem vejledning, det kan ske gennem efteruddannelse, det kan ske på mange forskellige må-

der. Afgørende er i hvert fald, at borgeren oplever, at det, som har været lovgivers intention, også er den enkeltes virkelighed.

Dermed er også sagt, at Det Radikale Venstre ser frem til at gå dybere ned i de problemstillinger, som beslutningsforslaget rejser, i forbindelse med udvalgsbehandlingen, også gerne med en redegørelse fra ministeren om, hvordan man kan sikre, at det, som har været lovgivers intention med de nævnte bemærkninger, også er virkelighed.

Kl. 17.20

Line Barfod (EL):

Også Enhedslisten finder, at det er et meget sympatisk forslag, SF fremsætter. Vi har samme holdning om, at der i dag er alt for mange områder, hvor man sætter systemer og regler før mennesker, og vi ønsker at ændre det. Så må vi jo se på under udvalgsarbejdet, hvordan vi kan opnå det.

Ministeren talte om, at vi skulle fjerne systembarrierer; så må vi se på, hvordan vi gør det. Er det nok, at ministeren laver noget til udvalget, som kan gå ud til kommunerne, hvor vi kan se, hvad ministeren tager af initiativer for at fjerne systembarriererne? Eller er det nødvendigt med lovændringer, eller hvad skal der til? Måske skal vi lave en beretning fra udvalget, hvor vi præciserer, hvad vi ønsker for at fjerne systembarrierer. Det må vi kigge på.

Men i hvert fald er det jo fint, hvis der kan komme en bred opbakning til at fjerne systembarrierer, så folk kan få den hjælp, de har behov for. For problemet er jo, som det fremgår af forslaget, og som mange, der har problemet i deres dagligdag, har gjort opmærksom på, at hvis man ønsker at få hjælp i hjemmet, men samtidig ønsker at få hjælp til at købe ind, så er det to forskellige paragraffer, og så har man problemet i hvert fald i nogle kommuner, hvor de ikke er så fleksible.

I Enhedslisten har vi den klare overbevisning, at i mange tilfælde vil socialarbejderne og borgerne i et ligeværdigt samarbejde selv kunne beslutte, hvad det er for opgaver, der er vigtige at løse. Den ene dag er det vigtigt at komme ud i det gode vejr og få købt ind, komme lidt omkring; den anden dag er det mere vigtigt at få gjort rent eller måske sætte sig ned og spille kort eller læse det brev, der lige er kommet.

Det er kun borgeren, der kan afgøre, hvad der er vigtigt den dag, og som sammen med sin hjælper kan sørge for at få det udført. De har

sammen den viden om de helt konkrete forhold, som man ikke kan have, hvis man sidder bag et skrivebord og skal styre hjælpen. Derfor er det vigtigt med en fleksibilitet og retten til selv at tilrettelægge opgaverne. Det giver også større tilfredshed hos både borgere og socialarbejdere.

Der er alt for mange fåbelige eksempler på styringsredskaber, der er udarbejdet af mennesker bag skriveborde. De har kreeret alenlange sedler, som hjemmehjælperne skal udfylde, om, hvor mange toiletbesøg den enkelte borger har, og om det er på anden sal eller i stueetagen.

Der er fastsat normer og tider på, hvor lang tid det må tage at skifte en bandage, og hvor tit der kan vaskes gulv. Nogle steder har man sat af til, at der kan skiftes dynebetræk hver anden uge, men har så glemt, at der også skal skiftes hovedpudebetræk og lagen. Det er minuttyranni, som ingen kan være tjent med.

Det er styringsredskaber, der er udviklet med afsæt i de tanker, der også styrer nogle af de frie markedskræfter. Nogle af de firmaer, der skal lave profit på socialt arbejde, tænker måske sådan, tænker, at man hele tiden skal rationalisere ved at gøre tingene hurtigere og mere effektive. Men man glemmer og tilsidesætter, at det er mennesker, det her handler om, og man kan ikke tilrettelægge arbejdet med mennesker på samme måde, som man tilrettelægger arbejdet med papkasser på en fabrik.

Sådanne tanker har desværre vundet indpas i de systemer, som er blevet opbygget, både af den tidligere regering og af den nuværende. Man har sat systemet før mennesket. Man har indført markedstanker og derved umenneskelige systemer. Vi håber fra Enhedslistens side, at vi i stedet kan få sat mennesket først og kan få udviklet velfærdssamfundet, så vi kommer til at få demokrati og borgere i centrum frem for den politik, som regeringen og Dansk Folkeparti fører i øjeblikket, hvor man sætter erhvervslivet og de frie markedskræfter i centrum.

Så vi støtter forslaget og håber, det på det her punkt kan lykkes at få nedbrudt nogle systembarrierer og sat hensynet til mennesker først.

Tove Videbæk (KD):

Intentionerne med dette forslag synes vi hos Kristendemokraterne er meget sympatiske. Naturligvis skal vi sikre samspillet mellem serviceovens forskellige paragraffer for de personer, der skal have hjælp eller håndsrækninger, der skal have bistands- og plejetillæg, der skal have hjælp til praktiske formål, pleje, overvågning,

ledsagelse samt vedligeholdelse af fysiske fær-digheder.

Vi siger det jo alle igen og igen, at borgeren skal være i centrum, at vi skal have mennesket før systemet, og vi er også enige i det, der står i bemærkningerne, at det jo aldrig har været Folketingets hensigt, at de mange muligheder i de gældende bestemmelser skal kunne fortolkes således, at nogle personer ikke får den fornødne hjælp.

Kl. 17.25

Men vi ved jo også alle, at det knirker en del steder. Derfor vil vi fra Kristendemokraterne naturligvis også være villige til at se fordomsfrit på sagen og diskutere, om det kan være nødvendigt at præcisere afsnit i loven eller bede ministeren præcisere nogle bekendtgørelser. Så jeg vil gerne tilslutte mig forslaget fra fru Margrethe Vestager om at bede ministeren om forslag til, hvordan det kan løses.

Det er klart, at også vi synes, at vi har en god lov på dette område. Vi skal blot sikre samspillet og samarbejdet, vi skal sikre, at kommunerne giver borgerne den hjælp, de har behov for, og vi skal i højere grad sikre, at borgerne kommer i centrum, og at foranstaltninger sættes i gang eller tilbydes ud fra eller med udgangspunkt i den enkelte borgers situation, behov og ønske.

Hvis der er enkelte kommuner, der ikke kan finde ud af at give borgerne den hjælp, de har behov for, så ville vi hos Kristendemokraterne ønske, at vi i Danmark havde en sanktionsmulighed over for kommunerne, som man har i en række andre lande. Det er utilfredsstillende, at der er enkelte kommuner, der igen og igen kan slippe godt fra at se bort fra borgernes behov og rettigheder.

Men Kristendemokraterne vil gå positivt ind i behandlingen af det her forslag, og vi er meget spændte på, hvad vi ender op med.

Formanden:

Ordføreren for forslagsstillerne, hr. Villy Søvn-dal.

Villy Søvn-dal (SF):

Først tak for en, synes jeg, meget god debat. Tak for den brede støtte til intentionerne i forslaget, altså intentioner om, at handicappede skal have den hjælp, de har krav på, i fornødent omfang.

Det tror jeg bestemt de bliver begejstrede for rundtomkring i de små hjem, for jeg tror ikke, at det er deres indtryk. Jeg forstår, at det, der skiller os, er diskussionen: Fungerer det sådan i vir-

keligheden, eller fungerer det ikke sådan i virkeligheden? Det er et udvalgsarbejde, som mange af ordførerne har sagt, jo ganske glimrende til at illustrere.

Men jeg forstår ikke specielt regeringspartierne og Dansk Folkepartis meget håndfaste afvisning allerede på nuværende tidspunkt, altså at der ikke eksisterer noget som helst problem i det her. Det forstår jeg simpelt hen ikke.

Hvis et menneske har lyst til at have en samlet hjælp – det kan godt være at andre ikke har og derfor ønsker at bevare de nuværende bestemmelser – og har brug for, at samme person er den, der varetager de hjemlige opgaver, dem, man kunne kalde hjemmehjælpsopgaverne, men også de andre, der inkluderer nogle af ledsageopgaverne, så spærrer det for det. Det har vi ikke lovmæssig mulighed for.

Der synes jeg, det er fantastisk her op til jul at være så forhærdet, at man end ikke synes, at det er en analyse værd, når vi får at vide ved at kigge ud ad vinduet ud på de virkelig handicappede, at de har det problem, og at de synes, det vil lette deres liv. Så forstår jeg ikke, hvordan man som ordfører, for den sags skyld som minister, allerede på nuværende tidspunkt, hvor analysen først starter i form af spørgsmål i udvalgene, har bidt sig fast i, at det under ingen omstændigheder kan tænkes, at der er nogen som helst systemfejl i det her, for systemet er udtænkt af kloge folk, der altid har ret. Det er dog en fantastisk og forhærdet tidselgemyttilgang til den her debat, synes jeg. Derfor forstod jeg ikke socialministerens meget, synes jeg, håndfaste afvisning, men det må så afprøves undervejs i udvalgsbehandlingen.

Jeg forstod heller ikke hr. Hans Andersens afvisning. Han sagde, at han ikke forstod problemet; det var i starten af ordførertalen. Det tror jeg skyldes manglende lyst til at følge statsministerens opfordring til at kigge ud ad vinduet. Jeg er sikker på, at hvis man lader sig inspirere af handicaporganisationerne i det her, så har de en anden opfattelse end hr. Hans Andersen. Derfor synes jeg måske, at hr. Hans Andersen kan blive meget klogere – det synes jeg så også er positivt – undervejs i det udvalgsarbejde, vi nu skal gå i gang med.

Derimod vil jeg kvittere for fru Karen Klints indlæg, der, synes jeg, var meget søgende – det synes jeg er helt fair – med hensyn til, at nu må vi undersøge nødvendigheden af afdækningen. Hun havde også ret, synes jeg, i det synspunkt, at man skal passe på ikke at komme til at øde-

lægge gode ordninger ved at samle. Det er jeg helt enig i.

Hun pegede rigtigt på, at det her selvfølgelig også har noget at gøre med den voldsomt stramme økonomi, som regeringen pålægger kommunerne. Selvfølgelig er det en del af det, også at vi får mange henvendelser lige nu, hvor regeringen jo fastholder kommunerne i et kvælertag.

Kl. 17.30

Fru Pia Kristensen lagde sig også i det her spørgsmål tæt op ad regeringen. Gad vidst, om det er så klogt, for jeg synes, at fru Pia Kristensen havde ret: Hvis alle var fleksible nok, så behøvedes jo ingen lov overhovedet. Så kunne vi bare nøjes med at skrive, at alle handicappede i Danmark skal behandles pænt, punktum. Men det, vi ved, og som også fremgik af fru Pia Kristensens tale, er, at sådan ser virkeligheden ikke ud. Det tror jeg også fru Pia Kristensen vil medgive ikke er Dansk Folkepartis oplevelse af virkeligheden.

Men Dansk Folkeparti er bare så indsmurt i Venstre og De Konservative, at man på forhånd nægter at gå ind i det her. Jeg synes, det er ærgerligt, at man bliver bundet på både hånd og mund ved at være et støtteparti, så man slet ikke må mene noget mere. For hvis fru Pia Kristensen har ret i det grundsynspunkt, at ikke alle får den hjælp, de har brug for, så er det vel en lovgivningsopgave at sikre, at det ændres, så det sker.

Derfor forstår jeg slet ikke, at Dansk Folkeparti overhovedet ikke vil overveje tanken om via lovgivning at sikre, at handicappede kan få den hjælp, som jeg forstod også fru Pia Kristensen synes de skal have.

Fru Pia Kristensen var meget sikker på, at det ikke var lovgivningen, men praksis, det var galt med. Jeg vil bare spørge: Hvad nu, hvis den handicappede, der modtager hjælp i hjemmet og har ledsageordning, gerne vil have det samlet hos én person? Mener fru Pia Kristensen, at der lovgivningsmæssigt er mulighed for det i den nuværende lovgivning?

Det samme kan siges til fru Charlotte Dyremose, som jeg synes også var meget fast i kødet på linje med de to andre regeringspartier, undskyld, det ene regeringsparti og Dansk Folkeparti, med hensyn til, at det her nu engang var, som det skulle være.

Jeg synes, det stod i modsætning til fru Margrethe Vestagers indlæg, som netop var præget af et helhedssyn, også en søgen efter, om det var nødvendigt med en lovændring, eller om det kunne klares med et cirkulære og andre ting.

Hun gjorde også opmærksom på den vigtige pointe, at mange af de udsagn, der er kommet fra ordførerne, jo forpligter på den måde, at det, at handicappede skal have den fornødne hjælp, jo har været udtrykt af samtlige ordførere.

Jeg siger tak for støtten fra Enhedslistens fru Line Barfod, som holdt en god tale. Jeg synes på en måde, det er tankevækkende, at det er socialister, der i de her år skal holde de skarpe taler om mennesket i centrum, mens det er dem, som normalt engang hyldede menneskelig frihed, der i dag holder systemtalerne. Det synes jeg langt ud over socialpolitikken er en tankevækkende tanke: Hvordan er det blevet sådan, at mennesker, der tidligere har hyldet individet, er blevet så systemorienterede, som tilfældet er.

Jeg skal også takke fru Tove Videbæk og Kristendemokraterne for støtten til forslaget. Jeg glæder mig til udvalgsarbejdet.

Jeg synes, at det eneste, der skiller i den her diskussion, synes at være erkendelsen af, om det er rigtigt, altså påstandene om, at der er nogle handicappede, der via de gældende bestemmelser ikke kan få dækket de behov, de har. Jeg forstår derfor også udsagnet sådan, at hvis det kan påvises undervejs under udvalgsarbejdet, at påstanden er rigtig, er man selvfølgelig villig til at ændre på det standpunkt, der hedder, at der ikke var noget problem. For alt andet ville jo være et meget dogmatisk standpunkt.

(Kort bemærkning).

Pia Kristensen (DF):

Jeg synes, det er lidt synd for hr. Villy Søvndal, hvis hr. Villy Søvndal tror, at Dansk Folkeparti ikke vil støtte det her forslag, fordi det er fremsat af SF. Det må jeg selvfølgelig på det kraftigste dementere.

Hvis vi havde ment, at forslaget om en eventuel lovændring var det, der skulle til, så havde vi også støttet forslaget. Som jeg sagde i min ordførertale, mener vi, at vi har en lov, der lever op til formålet; der er stor fleksibilitet i den.

Jeg vil godt stille hr. Villy Søvndal følgende spørgsmål: Hvis man laver en lovændring i en lov, der i forvejen lever op til formålet, tror hr. Villy Søvndal så på, at det hjælper? Tror hr. Villy Søvndal ikke, at det ville være bedre at gå ud og tage fat om nælden, om problemet, som ligger ude i kommunerne, hvor sagsbehandlerne sid-

der og vurderer forskelligt fra kommune til kommune? Det mener vi i Dansk Folkeparti, og jeg kunne godt tænke mig endnu en gang at høre hr. Villy Søvndals grund til, at der netop skal være en lovændring?

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Jeg synes bestemt, det er fint at drage rundt og tage fat i kraven på folk, der ikke gør deres arbejde godt nok. Jeg synes også, det er vigtigt at være opmærksom på, at når man strammer økonomien så meget, som Dansk Folkeparti og regeringen gør i øjeblikket, så udvikler der sig en meget restriktiv praksis, som jeg tror fru Karen Klint rigtigt gjorde opmærksom på.

Kl. 17.35

Men når alt det er sagt, er problemet det lovgivningsproblem, som vi omtaler i bemærkningerne, nemlig følgende: Hvis man har brug for hjemmehjælp, så får man det ifølge en bestemt paragraf. Det ligger i ordet, at det er en støtte, der ydes i hjemmet. Hvis man har brug for ledsageordning, går man til en anden paragraf. Det ligger i definitionen af ledsageordning, at den foregår uden for hjemmet.

Hvis nu man havde et ønske om i stedet for alle de forskellige paragraffer og alle de forskellige personer at have hjælp af én person, vil fru Pia Kristensen så ikke medgive, at der er nogle lovgivningsproblemer i det her, som gør, at det kan man ikke? Hvorfor har fru Pia Kristensen allerede så forbenet bidt sig fast i det standpunkt, at det problem, som handicaporganisationerne siger eksisterer, ikke eksisterer i virkelighedens verden?

Er der ikke så meget frihed tilbage i Dansk Folkeparti, at man godt må have lov at mene noget andet end regeringen?

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Den fg. formand (Grete Schødt):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 19:

Forslag til folketingsbeslutning om støtte til børn med psykisk syge forældre.

Af Jette Bergenholz Bautrup (S) og Sandy Brinck (S).

(Fremsat 22/10 2003).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Henriette Kjær):

Socialdemokraternes forslag til folketingsbeslutning handler om børn af psykisk syge forældre. Forslaget går på, at de psykiatriske afdelinger skal informere de sociale myndigheder, når de konstaterer, at en patient har hjemmeboende børn. Beslutningsforslaget begrundes med, at det nuværende samarbejde mellem de to offentlige systemer alt for ofte overser de børn og unge, som bor hos forældre med en psykisk lidelse.

Jeg er for så vidt enig i begrundelsen, nemlig at der er behov for at sikre en koordination og et samarbejde mellem de psykiatriske afdelinger og socialforvaltningen, når der er tale om psykisk syge forældre til hjemmeboende børn. Børn af psykisk syge er en udsat gruppe, som det er nødvendigt at være opmærksom på. I forbindelse med regeringsudvalget om negativ social arv og mobilitet lavede vi en vidensopsamling, som viste, at der er en forøget risiko for, at forældres psykiske lidelse påvirker børnenes opvækst og udviklingsmuligheder i negativ retning. Det samme viste sig, når forældrene har et misbrug af f.eks. alkohol, hash, medicin eller narkotika.

Når jeg så alligevel vil afvise forslaget, er det, fordi forslagsstillerne vil gøre det til en generel forpligtelse, at de psykiatriske afdelinger i alle sager orienterer de sociale myndigheder, når det konstateres, at en patient har hjemmeboende børn. Det vil sige, at de skal gøre det hver gang uden at vurdere, om der er andre, der kan tage sig af barnet, f.eks. kunne der jo være en ægtefælle. Derfor synes jeg ikke, der er nogen grund til, at man gør folk til en sag i den sociale myndighed, hvis de i familien kan klare at tage sig af barnet af sig selv.

Og så har vi også allerede en underretningspligt i lovgivningen. Den pålægger offentligt an-

satte og andre med offentligt hverv, herunder læger, at underrette de sociale myndigheder, når de gennem deres arbejde bliver bekendt med, at der er børn eller unge, der har behov for særlig støtte. Jeg er derfor bange for, at vi risikerer, at en sådan obligatorisk underretning vil udvære underretningspligten og fjerne fokus fra de familier og de tilfælde, hvor der er et reelt behov for støtte. Derfor kan vi ikke støtte forslaget.

Men som jeg sagde indledningsvis, er det jo vanskeligt at være uenig med forslagsstillerne i baggrunden for beslutningsforslaget. Der er behov for et bedre tværfagligt og tværsektorielt samarbejde for de udsatte børn og ikke mindst i forhold til børn med psykisk syge forældre og forældre med misbrug.

Det var derfor, at vi i satspuljekredsen blev enige om at indgå en aftale, hvor der er afsat 20 mio. kr. i hvert af årene 2004-2007 til styrkelse af det tværfaglige og tværsektorielle samarbejde særlig over for børn af forældre med misbrug eller psykisk sygdom. Pengene skal jo bruges til lige præcis det, Socialdemokratiet gerne vil, nemlig til at sikre, at der tages hånd om børn af forældre, der er i behandling for misbrug eller psykiske lidelser. Det er også vigtigt, at børn af forældre i behandling for misbrug eller psykisk sygdom kan møde andre børn, der lever under lignende vilkår, at de kan være med i samtalegrupper eller lign., så det bliver et almindeligt tilbud i tilknytning til den voksnes behandlingstilbud.

Kl. 17.40

Endelig er det aftalt med satspuljepartierne, at Socialministeriet i dette folketingsår foretager en vurdering af, om der er behov for, at en forbedret faglig indsats understøttes af lovgivningsinitiativer, og det resultat var vi enige om at forelægge satspuljepartierne.

(Kort bemærkning).

Jette Bergenholz Bautrup (S):

Jeg synes, det var dejligt at høre, at ministeren i starten var så positiv. Men det, jeg godt vil høre ministeren om, er: I det øjeblik en enlig mor eller far bliver indlagt på en psykiatrisk afdeling, og man fra sundhedspersonalets side spørger, om der er nogen, der tager sig af børnene, og forældrene siger, at ja, det er der, kan ministeren så garantere, at det er en nabo, et familiemedlem eller en bekendt, som ikke har misbrugsproblemer? Det kan man ikke garantere andre steder.